

Za břidlicí svatovítského chrámu do Rabštejna nad Střelou

NA KOLE ZA POZNÁNÍM

Start a cíl: Plasy
Délka: 49 km
Náročnost: těžká
Vhodné kolo: trekové či horské

Náš výlet začneme v Plasích, městě na sever od Plzně, které je známé díky svému unikátnímu cisterciáckému klášteru postavenému na třech steh dubových, vodou omývaných pilotech. Odtud vyjedeme a sem se zase vrátíme. Do Plas můžeme dojet vlakem po trati č. 160 z Plzně, zdatnější cyklisté sem mohou dojet například přes Záluží a Horní Brízu lesem kolem kaolínových dolů. Trasa je tentokrát trochu náročnější, protože terén kolem řeky Střely se pěkně vlní, a tak nás čekají stoupání i pěkné sjezdy.

Z Plas se vydáme nejprve po trase Baroko II proti proudu Lomanského potoka do Dražně. V Lomanech budeme míjet jeden z památných Lomanských dubů. Budete-li mít štěstí nebo ohlášíte-li se předem na tel. číslo 731 587 426, můžete navštívit malé Muzeum těžby borové smoly, které zde v bývalé hájence vytvořila a provozuje paní Čiháková. Informaci o něm i o dalších zajímavostech poskytují tabule Naučné stezky Ludvíka Očenáška – ta o těžbě smoly je přímo před hájenkou. Z Dražně pokračujeme přes Bažantnici, Hvozď, Hodovíz a Vladměřice do Manětína. Pohybujeme se v nadmořské výšce kolem pěti set metrů. Kdybyste se tady ocitli za jasné noci, spatřili byste tu několikánásobně více hvězd, než kolik jich můžete vidět v Plzni. Právě proto v těchto místech Hvězdárna a planetárium Plzeň pořádá každoročně astronomické praktikum. Před rokem tu navíc obce spolu s astronomy vyhlásily Manětínskou oblast tmavé oblohy.

V Manětíně můžeme zastavit na zámku – pro cyklisty tu mají parkovací cyklogaráž; slouží i těm, co zastaví na oběd v zámecké restauraci. Půvabné náměstí je lemováno ba-

NA MOST přes Střelu shlíží sv. Jan Nepomucký.

DETAIL jedné z břidlicových rabštejských střech.

PRO CESTY na kole kolem Střely se hodí spíš horské kolo.

Foto na stránce: Radka Žáková

Rabštejská břidlice

Teď již má jen málokterý dům střechu z břidlicových tašek. Přitom tahle střecha je téměř neznatelná. A to věděli již naši předkové. Břidlice odpuzuje vodu, která se po ní jako po masném povrchu někdy dokonce koulí. Těto vlastnosti lidé dříve využívali a používali břidlicové tašky na střechy významných staveb. Často to byly právě kostely, kde by oprava dřevěných šindelů byla kvůli výšce velice náročná. Šedočerné břidlicové střechy navíc krásně zapadají do okolní krajiny. Břidlice se v Čechách těžila na různých místech, ale právě ta zdejší – rabštejská – se nejlépe lámala, a proto se z ní dobře dělaly střešní tašky. Z břidlicových plátů se zaštipávaly kraje těchto kamených střešních tašek do pravidelných tvarů, většinou čtverců, v jejichž jednom rohu bylo nutné udělat díрку na zavěšení. Právě hřebík, na němž byla taška zavěšena, bylo třeba po letech vyměnit – byl to nejslabší článek břidlicové střechy. Šedivý svah s malými šedivými plátky břidlice, který najdete hned za mostem přes Střelu v Rabštejně, vyhlédávají milovníci geologie. Vždyť rozklepnout si kus kamene na plátky je tu tak snadné. Břidlicovou střechu si pak můžete prohlédnout hned vedle na domě u přístupové cesty. Rabštejská břidlice tak prý posloužila i na střechu svatovítského chrámu v Praze. Málokdo už ví, že lidé dříve používali břidlici také jako izolaci proti vztlínání vlhkosti ve zdech zděných staveb. Tam, kam my vkládáme nyní gumové a asfaltové izolace, oni dali 2-3 vrstvy plochých břidlicových kamenů. Inu – stále se máme od svých předků čemu učit.

po lesní cestě.

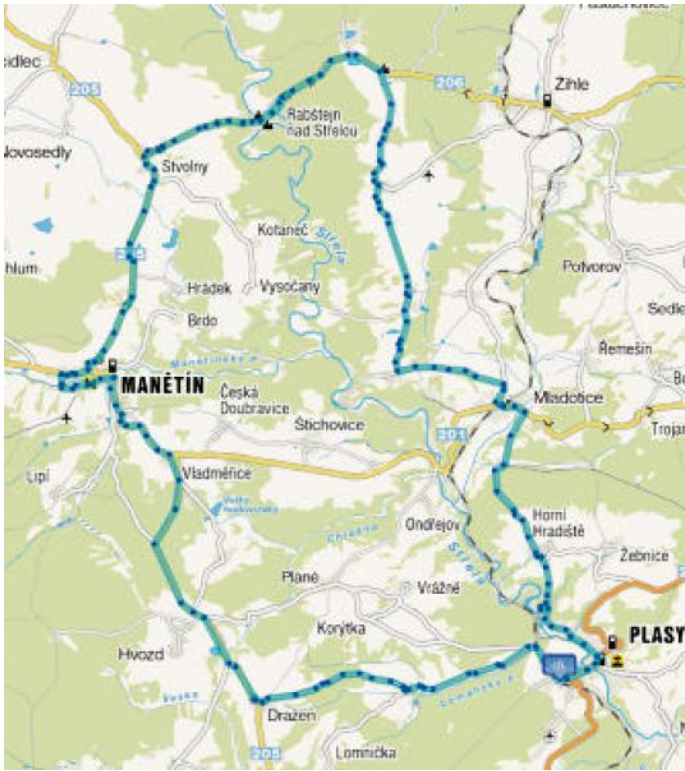
Návštěva Rabštejna nad Střelou je vždy zážitkem. Nejmenší historické město v Čechách i na světě (má nyní jen 21 stálých obyvatel) skýtá návštěvníkovi mnohé překvapení. Zámek, lořetánskou kapli i kostel si lze prohlédnout i zevnitř – prohlídku či klíče zádejte v Četnické stani-ci, kde sídlí infocentrum. Další památky ve městě (židovský hřbitov, most, zříceniny obou hradních věží) jsou volně přístupné. I když teď již správně spadá pod Manětín, díky zdejším památkám byla historická část Rabštejna v roce 1992 vyhlášena městskou památkovou zónou.

Už když budete projíždět kolem kostela z kopce dolů k mostu přes Střelu, můžete si všimnout šedivých střech místních domů. Je na nich většinou místní břidlice, kterou si můžete prohlédnout zblízka, pokud odbočíte za mostem doleva k místu, kde se těžila. Právě díky dobré štipatelnosti byla místní břidlice použita k zastrešení katedrály sv. Víta v Praze. Ostatně – sami si štipání můžete vyzkoušet a třeba si malou tabulku jako suvenýr z cesty odvézt domů. Ještě než přejedete most, budete míjet krásný kamenný kříž ve svahu po levé straně silnice nad hospůdkou U Huberta. Další kamenný kříž je o kus dále na druhé straně silnice u bývalého rybníka před Novým Dvorem. Na cestu nám pokyne svatý Jan Nepomucký, jehož sochu budeme míjet při cestě od mostu do Nového Dvora. V Novém Dvoře odbočíme vpravo a přes Hlubokou dojedeme ke dvoru Kalec. Je to jeden z hospodářských dvorů, které ve zdejší kraji zřídili již cisterciáci z plaského kláštera. I u něj najdete kamenný kříž.

Přes Strážistě dojedeme do Mladotic. V Mladoticích zastavte u kapličky Jména Pan-

ny Marie. Tato malá půvabná stavba, o které se dočtete na infotabuli o kousek dále, má nejen kouzelný interiér, ale i netypickou zvonici jakoby přilepenou ke střešní bání. Kaple byla postavena za plaského opata Evžena Tytla známým stavitelem Santinim na místě kaple původní. Byla vysvěcena 14. září 1710 za účasti slavných hostů a řeholníků plaského kláštera. Po roce 1785, kdy byly císařem Josefem II. zrušeny kláštery včetně plaského, hrozilo kapli zboření. Mladotičtí ale uspořádali sbírku a kapli pro obec koupili.

Z Mladotic je to do Plas jen kousek, ale řeka Střela se zde skrývá do strmého údolí, a tak musíme přes Horní Hradiště. O to víc si pak vychutnáme sjezd ke Střele do Plas, kde,

PODROBNÉ VEDENÍ linie trasy na mapě najdete na: <http://www.cykloserver.cz/f/979e190333/>

Užitečné informace:

Občerstvení na trase: Plasy, Manětín, Rabštejn nad Střelou
Cykloservisy: Plasy
Odkazy: www.manetinskatma.cz – stránky Manětínské oblasti tmavé oblohy
www.zamek-manetin.cz
www.rabstejnnadstrelou.cz
www.klaster-plasy.cz
www.ntm.cz/csd
www.pivovarplasy.cz
www.postreli.cz
<http://www.plzenskonakole.cz/cz/zelezna-strela-v-okoli-plas-39.htm>
Trasa: <http://www.cykloserver.cz/f/979e190333/>

RABŠTEJNSKÉ DOMY mají na střechách břidlicové tašky.

KAPLIČKA v Mladoticích.

DVŮR Kalec patřil Plaskému klášteru cisterciáků.

pokud budeme mít ještě čas, si můžeme prohlédnout unikátní konvent, který měl být zařazen mezi památky UNESCO, přilehlý pivovar s expozicí historických stavebních

postupů nebo původní hodi-nový stroj, který je ve věži ne-daleké sýpky. Celý výlet mů-žeme zakončit také dobrým jídlem, zmrzlinou či ochut-návkou plaského piva, které se zde po letech opět vaří od letošního srpna.

Přístě: Za dobrodružstvím tajemného Přírodního parku Kochánov

Trasu připravila **Radka Žáková**, plzeňská cykloprů-vodkyně a editorka portálu plzenskonakole.cz

Seriál cyklový-letů po Plzeňském a Karlovarském kraji vzniká ve spo-lupráci s regionálním informačním portálem pro cyklisty plzenskonakole.cz

plzenskonakole.cz